

Zorgpad zwangerschap en psychopathologie

Zorgpad gemaakt door	Irma Hoekstra, 1 ^e lijns verloskundige Tubbergen Martine Slotman, 1 ^e lijns verloskundige Enschede Ellen Schreijer, 1 ^e lijns verloskundige Goor Catharine Wilhelm, 1 ^e lijns verloskundige Almelo Jolanda Bevers, coördinator kraamzorg Maartje, vertegenwoordiger kraamzorg Ria Dragt, JGZ GGD Enschede Annemarie van der Steen, gynaecoloog ZGT Karin Dekker, gynaecoloog ZGT Annet Schmidt, 2 ^e lijns verloskundige MST Irene Zuijdgeest, 2 ^e lijns verloskundige MST Karine Essink, 2 ^e lijns verloskundige ZGT Ondersteuning door Roset o.l.v. Carin Pipers met medewerking van Peter Nijhof en Nina van der Laan.
Gereviseerd door: juni 2023	Renske Rijlaarsdam, kinderarts ZGT Esther Sportel, Ziekenhuisapotheker MST Linda van Rooy, Kinderarts MST Irene Zuijdgeest, PA klinisch verloskundige MST Willeke Verheul, psychiater MST Floor Holterman, psychiater ZGT Karin Dekker, gynaecoloog ZGT
Goedgekeurd op	Ledenraad februari 2024?
Ter revisie op	

Zorgpad zwangerschap en psychopathologie

Stap 1

VERLOSKUNDIG ZORGVERLENER

- Intakegesprek en screening kwetsbaarheid met behulp van M2C vragenlijst en anamnese
- Bij psychosociale kwetsbaarheid: zie hiervoor bestemde zorgpad
- Bij middelengebruik: zie hiervoor bestemde zorgpad
- Bij mogelijke indicatie voor samenwerking met VTT: zie hiervoor bestemde zorgpad

In de bijlage:

- *Indicatoren M2C t.a.v. psychopathologie*
- *Definities t.a.v. psychopathologie, onderverdeling eenvoudige en complex*
- *Link naar Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS).*

Enkelvoudig

Geen

Psycho
pathologie

Stap 2

VERLOSKUNDIG ZORGVERLENER

- Inventariseer huidige hulpverlening
- Bij meerdere betrokken hulpverleners: stel vast wie de sleutelfiguren zijn
- Vraag toestemming voor gegevensuitwisseling met sleutelfiguren/hulpverlening en huisarts
- Leg contact met sleutelfiguren/hulpverlening en huisarts

In de bijlage:

- *Definitie sleutelfiguur*
- *Doelstelling en hulpvragen voor contact met sleutelfiguren/hulpverlening en huisarts*
- *Overwegingen bij gegevensuitwisseling met hulpverlening/huisarts*

Patiënte verwijzen
naar POP poli

Complex/ geen
betrokken
hulpverlening

Stap 5

Geen actie op dit moment

Signalen van
psychopathologie

Stap 3

VERLOSKUNDIG ZORGVERLENER

- Maak afspraken met de sleutelfiguren/hulpverleners t.a.v. onderlinge verwachtingen.
- Organiseer een prenataal huisbezoek door de JGZ volgens protocol
- Bij gebruik van lage dosering SSRI:
 - Geef de folder SSRI gebruik in de zwangerschap
 - Poliklinische bevalling medium risk
 - c/KA volgens gebruik
 - Tenminste 12-24u observatie neonaat op onttrekkingsverschijnselen

In de bijlage:

- *Link naar patiëntenfolder SSRI gebruik in de zwangerschap*

Na ontvangen informatie
van behandelaar

Stap 4

VERLOSKUNDIG ZORGVERLENER

- Beoordeel (samen met JGZ verpleegkundige) de situatie en anticipeer op bevindingen.
- Beoordeel of een MDO nodig is en waarom.
- Laat hulpverleners die al bekend zijn het MDO organiseren.

Na ontvangen terug
rapportage JGZ over
PNH

Beoordeling situatie

Stabiel

Instabiel

Maak afspraken met de JGZ
verpleegkundige t.a.v.
onderlinge verwachtingen

Overweeg verwijzing naar
de POP poli

Bijlagen

T.a.v. stap 1

Indicatoren t.a.v. psychopathologie

Psychiatrische klachten:

- milde psychologische klachten, Edinburgh Depression Scale (EDA) 9 of meer;

EN

- GEEN suïcidale klachten.

Psychiatrische aandoening:

- gebruik van medicatie

OF

- hoge score op EDS

OF

- suïcidale gedachten

Angst voor de baring wordt gescoord middels de Wijma Delivery Expectancy / Experience Questionnaire (WDEQ-A).

Definitie psychopathologie

Psychopathologie wordt gedefinieerd als:

- 1^e lijns verwant met bipolaire stoornis / pp psychose / psychotische stoornis;
- psychiatrische stoornis;
- psychofarmacagebruik.

Definitie enkelvoudige psychopathologie

Enkelvoudige psychopathologie wordt gedefinieerd als:

- stabiele moeder met milde psychopathologie
- en eventueel gebruik van $\leq$ standaard dagdosis van een van de onderstaande medicamenten:

○ Sertraline (Zoloft)	100 mg;	○ Fluvoxamine (Fevarin)	50 mg;
○ Citalopram (Cipramil)	20 mg;	○ Paroxetine (Seroxat)	20 mg;
○ Fluoxetine (Prozac)	20 mg;	○ Escitalopram (Lexapro)	10 mg;
○ Duloxetine (Cymbalta)	60 mg;	○ Venlafaxine (Efexor)	75 mg.
- en voldoende begeleiding.

Enkelvoudige psychopathologie kan worden begeleid door verloskundige hulpverlener i.s.m. andere betrokken hulpverlener zoals huisarts, psycholoog, e.d.

Bij geringe twijfel of er wel sprake is van enkelvoudige psychopathologie, dan kan patiënte verwezen worden naar de POP poli.

Bij wens tot afbouwen van psychofarmaca, kan de huisarts ook verwijzen naar de psychiater/ POP poli ter advisering/ consultatie of ter ondersteuning tijdens afbouwen.

Definitie complexe psychopathologie

Alle psychopathologie die niet onder de definitie enkelvoudige psychopathologie valt wordt gedefinieerd als complex. Bijvoorbeeld:

- een stabiele patiënte met enkelvoudige psychopathologie die toch weer klachten krijgt;
- alle andere psychofarmaca en hogere doseringen dan boven beschreven;
- bij gebruik van meer dan 1 psychofarmakon;
- 1^e lijns verwant met bipolaire stoornis / pp psychose / psychotische stoornis.

Complexe psychopathologie is altijd een indicatie voor verwijzing naar de POP poli gezien de relatief hoge kans op ontwikkeling van een PP depressie/ psychose.

Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS)

Er wordt gescreend op depressie middels de Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS).

Bij het vermoeden van stemmingsklachten later in de zwangerschap kun je deze test opnieuw afnemen.

T.a.v. stap 2

Definieer sleutelfiguur

Sleutelfiguren hebben overzicht wie er betrokken zijn bij deze zwangere.

Dat kunnen professionals zijn maar ook leken.

Denk bij professionals aan:

- huisarts;
- JGZ;
- Medisch maatschappelijk werk
- voogd;
- wijkcoach;
- Aveleijn;
- etc.

Denk bij leken aan:

- het netwerk van de zwangere. Er kan bijvoorbeeld een familielid of vriendin zijn die helemaal op de hoogte is van de specifieke situatie van deze zwangere.

Bespreek het prenataal huisbezoek via de JGZ

Vul samen met de client het aanvraagformulier in

Doelstelling en hulpvragen voor contact met sleutelfiguren / hulpverlening en huisarts

Algemene doelstellingen

- kenbaar maken van elkaars rol en betrokkenheid van deze zwangere;
- onderlinge verwachtingen expliciteren;
- elkaar weten te vinden bij bijzonderheden.

Algemene hulpvragen bij afstemming van zorg met andere (sleutel)hulpverleners

- kennen we elkaars taken en rol?
- wat verwachten jullie van ons?
- zijn er al lopen zaken?
- welke afspraken maken wij?
- welke hulp zou jij kunnen bieden aan de zwangere t.a.v. zwangerschap, bevalling en de tijd erna?
- hoe kunnen we elkaar bereiken / informeren?

Specifieke vragen om af te stemmen bij psychopathologie zijn

- wie monitort de stemming?
- wie begeleid / adviseert over medicatie en zwangerschap / borstvoeding?

Enkele algemene overwegingen bij gegevensuitwisseling met andere hulpverleners e/o huisarts

1. wat is het doel van deze gegevensuitwisseling? Wat wil je ermee bereiken?
2. Is deze gegevensuitwisseling met deze hulpverlener(s) de manier om je doel te bereiken?
3. vooraf nadenken: is het noodzakelijk dat deze persoon deze specifieke informatie ontvangt?
4. de cliënt hoeft nog geen handtekening te zetten voor het delen van gegevens.
Mondelinge toestemming volstaat. De cliënt moet echter ondubbelzinnig toestemming verlenen.
D.w.z. dat zij op de hoogte moet zijn van alle gegevens die gedeeld gaan worden;
5. toestemming hebben wil nog niet zeggen dat je alle gegevens met anderen mag delen. Voorwaarde om te delen is dat het noodzakelijk is voor het zorgproces;
6. algemene toestemming vragen voor delen van gegevens alleen heeft geen waarden. Duidelijk moet zijn welke gegevens met wie en wanneer worden gedeeld;
7. altijd streven naar transparantie voor de cliënt. Bij een evt. MDO benoemen wat het doel hier van is en wat wordt / is besproken. Bij twijfel tijdens het MDO: denk na wat hiervan de consequenties zijn. Past het in de lijn met wat je vooraf met cliënt hebt besproken?
8. bij navragen van informatie dit vooraf en later terug koppelen aan de cliënt;
9. ambtenaren van de gemeente hebben over het algemeen geen geheimhouding / beroepsgeheim.
Hulpverleners die niet gebonden zijn aan een beroepsgeheim zijn daar dus niet op aan te spreken.
Beroepsgeheim gaat verder dan geheimhouding;
10. als je transparant bent hoeft je geen toestemming te vragen.

T.a.v. stap 3

Link naar patiëntenfolder over SSRI gebruik en zwangerschap

<https://www.zgt.nl/media/folders/cemnkrqc/onttrekkingsverschijnselen-door-ssri-medicatie-bij-de-pasgeborene.pdf>

T.a.v. stap 4

Link naar patiëntenfolder POP-poli

<https://www.zgt.nl/media/folders/vsagqe0q/topop.pdf>

T.a.v. stap 6

De poliklinische psychiatrie ZGT en MST bieden de volgende behandelopties aan zwangeren met psychopathologie:

Alle behandelopties zijn aanwezig:

- behandelcontact psychiater;
- medicatie adviezen;
- behandelcontact sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV) of verpleegkundige voor psychiatrische intensieve thuiszorg (PIT). Dit is bijna altijd geïndiceerd. Het is bedoeld om patiënte in haar thuissituatie / leefomgeving te observeren en te ondersteunen. Frequentie van het contact is afhankelijk van de ernst van de psychopathologie;
- behandelcontact medisch maatschappelijk werk (MMW) is geïndiceerd als er vragen / zorgen zijn t.a.v. de leefomstandigheden voor de ongeboren baby;
- deeltijd behandeling zwangeren. De indicatie wordt individueel beoordeeld. Hoofddoelen zijn een stabiele stemming en een veilige hechting van moeder en kind. Link voor patiëntenfolder:

<https://www.zgt.nl/media/folders/nsqofhzk/deeltijd-psychiatrie.pdf>

<https://www.zgt.nl/media/folders/2dsd5qqn/postpartumgroep-d10.pdf>

- video interactieve begeleiding. Link voor patiëntenfolder:

<https://www.zgt.nl/media/folders/5kbjgkvi/video-interactie-begeleiding-vib-op-de-afdeling-geboorte.pdf>

- klinische opname zwangeren: bij ernstige behandelbare psychopathologie.
- optie in ZGT: opname MBU (Moeder Baby Unit) post partum. Indicaties hiervoor zijn:
 - (dreigende) depressie;
 - (dreigende) psychose;
 - (dreigende) angststoornis.

Bij patiënten die al extern behandeld worden zal de psychiater zo mogelijk in samenspraak met deze behandelaar het behandelplan maken.

Naast het behandelplan wordt ook dikwijls een signaleringsplan gemaakt. Dit is een hulpmiddel om cliënten te helpen een terugval te herkennen en te voorkomen.